Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
JULIANE KOKOTT
prezentate la 12 aprilie 2018 [1]

Cauza C-4/17 P

Republica Cehă
împotriva

Comisiei Europene

„Recurs – FEGA – Excluderea anumitor cheltuieli de la finanțarea de către Uniunea Europeană – Cheltuieli efectuate de Republica Cehă – Protejarea podgoriilor împotriva animalelor sălbatice și a păsărilor – Securitatea juridică – Protecția încrederii legitime – Dreptul de a fi ascultat”

I. Introducere

1. Părțile prezentului recurs nu fac ușoară sarcina Curții de Justiție. Comportamentul Comisiei anterior litigiului nu poate fi considerat, oricât de indulgenți am fi, drept o bună administrare. Republica Cehă nu a încercat nici ea să elimine la timp dezacordurile și îndoielile, ci se străduiește, chiar și în prezent, să obțină un avantaj de pe urma erorilor Comisiei. În plus, acest stat membru aproape a omis să prezinte argumentele care, în final, îi pot da într-adevăr câștig de cauză.

2. Cauza are drept scop să se stabilească dacă protejarea podgoriilor de animalele sălbatice și de păsări reprezintă o formă de restructurare și de reconversie a suprafețelor cultivate cu viță-de-vie și, în particular, o ameliorare a tehnicilor de gestionare a suprafețelor cultivate cu viță-de-vie. În acest sens, se pune întrebarea dacă Comisia trebuie să se opună unei astfel de măsuri la prima prezentare a unui program de sprijin, în cazul în care, în opinia sa, măsura respectivă nu poate fi eligibilă.

3. Contextul cauzei îl reprezintă finanțarea viticulturii de către Uniunea Europeană în temeiul Regulamentului nr. 479/2008 [2]. Această reglementare prevedea că statele membre puteau finanța doar anumite măsuri, definite exhaustiv, fiind obligate să prezinte măsurile de finanțare preconizate într-un program de sprijin. Acestea înaintau respectivul program Comisiei, care putea să formuleze obiecții în termen de trei luni.

II. Cadrul juridic

4. Cadrul juridic se caracterizează printr-o anumită complexitate, precum și prin modificări permanente ale dispozițiilor relevante.

1 Limba originală: germana.

2 Regulamentul (CE) nr. 479/2008 al Consiliului din 29 aprilie 2008 privind organizarea comună a pieței vitivinicole, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1493/1999, a Regulamentului (CE) nr. 1782/2003, a Regulamentului (CE) nr. 1290/2005 și a Regulamentului (CE) nr. 3/2008 și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 2392/86 și a Regulamentului (CE) nr. 1493/1999 (JO 2008, L 148, p. 1).

A. Schemele de sprijin

5. Articolul 5 din Regulamentul nr. 479/2008 reglementa depunerea programelor de sprijin pentru viticultură la Comisie:

„(1) Fiecare stat membru producător menționat în anexa II înaintează Comisiei, pentru prima dată până la 30 iunie 2008, un proiect de program de sprijin pe cinci ani, care cuprinde măsuri în conformitate cu dispozițiile prezentului capitol.

[…]

(2) Programele de sprijin devin aplicabile la trei luni după ce au fost înaintate Comisiei.

Cu toate acestea, în cazul în care programul de sprijin depus nu respectă condițiile prevăzute în prezentul capitol, Comisia informează statul membru despre acest lucru. În acest caz, statul membru înaintează Comisiei un program de sprijin revizuit. Programul revizuit devine aplicabil la două luni după notificare, cu excepția cazului în care persistă o incompatibilitate, caz în care se aplică prezentul paragraf.

(3) […]”

6. Articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 479/2008 menționa, la litera (c), ca măsuri eligibile „restructurarea și reconversia podgoriilor în conformitate cu articolul 11”. Articolul 11 definește aceste măsuri după cum urmează:

„(1) Obiectivul măsurilor referitoare la restructurarea și reconversia podgoriilor este creșterea competitivității producătorilor de vin.

(2) […]

(3) Sprijinul pentru restructurarea și reconversia podgoriilor poate acoperi numai una sau mai multe dintre următoarele activități:

(a) reconversia soiurilor, inclusiv prin supraaltoire;

(b) replantarea podgoriilor;

(c) ameliorarea tehnicilor de gestionare a podgoriilor.

Înnoirea normală a suprafețelor viticole îmbătrânite, care nu mai dau rod, nu este sprijinită.

(4) […]”

7. Articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1493/1999[3], aplicabil anterior, cuprindea încă următoarele dispoziții privind scopul măsurilor de restructurare și reconversie, care însă nu mai apar în Regulamentul nr. 479/2008:

„Ansamblul de măsuri are ca obiectiv adaptarea producției la cererea pieței.”

3 Regulamentul Consiliului din 17 mai 1999 privind organizarea comună a pieței vitivinicole (JO 1999, L 179, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 28, p. 190).

8. Prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 202/2013 [4], Comisia a introdus în articolul 6 din Regulamentul (CE) nr. 555/2008 [5] următoarele dispoziții:

„Următoarele operațiuni nu sunt eligibile:

[…]

(b) protecția împotriva daunelor provocate de animalele sălbatice, de păsări sau de grindină;

[…]”

9. Conform articolului 114 din Regulamentul nr. 479/2008, măsura de finanțare în litigiu reprezenta o intervenție pentru reglementarea piețelor agricole, prevăzută la articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 1290/2005 [6]. Cea din urmă dispoziție reglementa anumite cheltuieli din Fondul european de garantare agricolă (denumit în continuare „FEGA”) și corespunde dispozițiilor actuale cuprinse în articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 [7].

B. Normele privind controlul

10. Conform articolului 52 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1306/2013 (anterior articolul 31 din Regulamentul nr. 1290/2005), Comisia poate exclude anumite cheltuieli de la finanțare *a posteriori*:

„Atunci când constată că cheltuielile care intră sub incidența articolului 4 alineatul (1) și a articolului 5 nu au fost efectuate în conformitate cu dreptul Uniunii […], Comisia adoptă acte de punere în aplicare prin care stabilește cuantumurile care se exclud de la finanțarea din partea Uniunii. […]”

11. Articolul 11 din Regulamentul (CE) nr. 885/2006 [8] reglementează procedura care trebuie pusă în aplicare înainte de intervenția unei decizii a Comisiei referitoare la excluderea anumitor cuantumuri:

„(1) În cazul în care, în urma unei anchete, Comisia consideră că cheltuielile nu au fost efectuate în conformitate cu normele comunitare, aceasta comunică constatările sale statului membru în cauză și îi indică măsurile corective care se impun pentru a asigura în viitor respectarea acestor norme.

Comunicarea face trimitere la prezentul articol. Statul membru răspunde într-un termen de două luni de la primirea comunicării, iar Comisia își poate modifica poziția în consecință. În unele situații întemeiate, Comisia poate acorda o prelungire a termenului de răspuns.

La expirarea termenului de răspuns, Comisia convoacă o reuniune bilaterală, iar ambele părți se străduiesc să ajungă la un acord privind măsurile care trebuie adoptate, precum și privind evaluarea gravității încălcării și a prejudiciului financiar cauzat Comunității.

4 Regulamentul de punere în aplicare al Comisiei din 8 martie 2013 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 555/2008 în ceea ce privește depunerea programelor de sprijin în sectorul vitivinicol și schimburile comerciale cu țările terțe (JO 2013, L 67, p. 10).

5 Regulamentul Comisiei din 27 iunie 2008 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 479/2008 al Consiliului privind organizarea comună a pieței vitivinicole în ceea ce privește programele de sprijin, comerțul cu țările terțe, potențialul de producție și privind controalele în sectorul vitivinicol (JO 2008, L 170, p. 1).

6 Regulamentul Consiliului din 21 iunie 2005 privind finanțarea politicii agricole comune (JO 2005, L 209, p. 1, Ediție specială, 14/vol. 1, p. 193).

7 Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului (JO 2013, L 347, p. 549).

8 Regulamentul Comisiei din 21 iunie 2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1290/2005 al Consiliului privind autorizarea agenților de plăți și a altor entități precum și lichidarea conturilor FEGA și FEADR (JO 2006, L 171, p. 90, Ediție specială, 14/vol. 2, p. 37), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 375/2012 al Comisiei din 2 mai 2012 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 885/2006 (JO 2012, L 118, p. 4).

(2) În cele două luni de la primirea procesului-verbal al întâlnirii bilaterale menționate la alineatul (1) al treilea paragraf, statul membru comunică informațiile eventual solicitate în cursul reuniunii, precum și orice informație suplimentară pe care o consideră utilă pentru examinarea dosarului.

În cazuri justificate și la cererea motivată a statului membru, Comisia poate acorda o prelungire a perioadei prevăzute la primul paragraf. Cererea se adresează Comisiei înainte de termenul perioadei menționate.

După încheierea perioadei prevăzute la primul paragraf, Comisia comunică oficial statului membru concluziile la care a ajuns pe baza informațiilor primite în cadrul procedurii de verificare a conformității. Această comunicare prezintă evaluarea cheltuielilor pe care Comisia intenționează să le excludă din finanțarea comunitară în temeiul articolului 31 din Regulamentul (CE) nr. 1290/2005 și face trimitere la articolul 16 alineatul (1) din prezentul regulament.

(3) Statul membru informează Comisia despre măsurile corective pe care le adoptă în scopul de a asigura respectarea normelor comunitare, precizând data efectivă a punerii lor în aplicare.

După examinarea oricărui raport întocmit eventual de către organul de conciliere în conformitate cu capitolul 3 din prezentul regulament, Comisia adoptă, după caz, una sau mai multe decizii în temeiul articolului 31 din Regulamentul nr. 1290/2005 pentru a exclude de la finanțarea comunitară cheltuielile afectate de nerespectarea normelor comunitare până când statul membru pune efectiv în aplicare măsurile corective.

[…]”

12. Articolele 12-16 din Regulamentul nr. 885/2006 cuprind dispoziții cu privire la o procedură de conciliere, prin care statul membru și Comisia trebuie să ajungă la un acord amiabil.

13. Regulamentul nr. 885/2006 a fost înlocuit, cu efect de la 1 ianuarie 2015, prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 908/2014[9], care conține dispoziții similare.

III. Istoricul cauzei

14. Potrivit Hotărârii Tribunalului din 20 octombrie 2016, Republica Cehă/Comisia (T-141/15, EU:T:2016:621, punctele 1-17, denumită în continuare „hotărârea atacată”), istoricul cauzei este în esență următorul:

15. La 9 iulie 2008, Republica Cehă a prezentat Comisiei, conform articolului 5 alineatul (1) din Regulamentul nr. 479/2008, proiectul unui program de sprijin pentru anii financiari 2009-2014. Printre măsurile proiectului de program figura și o măsură de protecție a podgoriilor împotriva daunelor cauzate de animale și de păsări, care urma a se realiza fie prin mijloace mecanice, adică prin îngrădirea podgoriilor sau prin diverse sisteme de alungare, fie prin mijloace active, care implică prezența unor oameni care alungă animalele sau păsările.

9 Regulamentul de punere în aplicare al Comisiei din 6 august 2014 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește agențiile de plăți și alte organisme, gestiunea financiară, verificarea conturilor, normele referitoare la controale, valorile mobiliare și transparența (JO 2014, L 255, p. 59).

16. Prin scrisoarea din 8 octombrie 2008, Comisia a ridicat obiecții împotriva proiectului menționat mai sus, conform articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul nr. 479/2008. Obiecțiile Comisiei nu se refereau însă la măsura de protecție în discuție. Republica Cehă a revizuit proiectul ținând seama de obiecțiile Comisiei, iar la 12 februarie 2009 a transmis Comisiei un nou proiect. Cel de al doilea proiect conținea măsura de protecție în discuție într-o formă nemodificată. Comisia nu a mai ridicat obiecții până la expirarea termenului de două luni, adică până la 12 aprilie 2009.

17. Totuși, în urma unei anchete de audit realizate în dosarul VT/VI/2009/101/CZ, în vederea verificării compatibilității măsurilor adoptate de Republica Cehă în cadrul restructurării și reconversiei podgoriilor cu condițiile de acordare de ajutoare în acest domeniu pentru un an financiar anterior, respectiv 2007/2008, Comisia a transmis Republicii Cehe, la 20 februarie 2009, o comunicare în temeiul articolului 11 alineatul (1) din Regulamentul nr. 885/2006. Această comunicare avea parțial următorul cuprins:

„Acest rezultat evidențiază totuși că lucrările de restructurare s-au limitat în esență la a proteja podgoriile existente împotriva animalelor, fără nicio altă intervenție. Acest demers ridică o problemă de conformitate în raport cu articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1493/1999, care prevede că obiectivul schemei de sprijin constă în adaptarea producției la cererea pieței. Dacă restructurarea din Republica Cehă s-a limitat doar la protejarea podgoriilor existente împotriva animalelor, cheltuielile nu sunt, *prima facie*, eligibile pentru a fi subvenționate, deoarece nu au legătură cu cerințele normative impuse.”

18. În aceeași scrisoare, Comisia a menționat că autoritățile cehe trebuiau „să ia toate măsurile necesare pentru eliminarea carențelor și a neconformităților”.

19. Prin scrisoarea din 22 septembrie 2009, Comisia a comunicat intenția sa de a realiza încă o anchetă de audit în dosarul VT/VI/2009/004/CZ. Această anchetă urma să vizeze restructurarea și reconversia podgoriilor din Republica Cehă în anul financiar 2008/2009.

20. Într-o comunicare din 22 martie 2010 efectuată în temeiul articolului 11 alineatul (1) din Regulamentul nr. 885/2006, Comisia a constatat, în cadrul anchetei din dosarul VT/VI/2009/004/CZ, în special următoarele:

„În controlul realizat la fața locului, echipa de audit a avut îndoieli cu privire la aspectul dacă, în cadrul restructurării și reconversiei, este eligibilă protecția activă sau pasivă împotriva păsărilor și a animalelor sălbatice.”

21. În plus, Comisia a semnalat, în același document, Republicii Cehe că „protecția activă sau pasivă împotriva păsărilor și a animalelor sălbatice nu poate fi considerată o măsură nouă, prin care exploatarea podgoriilor este ameliorată, astfel încât să se adapteze producția la cererea pieței”. În sfârșit, comunicarea amintește faptul că „în Regulamentul nr. 1493/99 se constată în mod clar că obiectivul [măsurilor de restructurare] constă în adaptarea producției la cererea pieței”.

22. La 31 ianuarie 2011, Comisia a comunicat Republicii Cehe procesul-verbal al unei ședințe bilaterale care a avut loc în temeiul articolului 11 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 885/2006, la 13 decembrie 2010, la care au participat reprezentanții Republicii Cehe și propriile servicii ale Comisiei, cu privire la cele două anchete menționate.

23. În procesul-verbal, Comisia a considerat că cheltuielile care au fost efectuate în Republica Cehă în cadrul măsurii de protecție în discuție nu reprezentau operațiuni eligibile și a solicitat Republicii Cehe să indice suma exactă a cheltuielilor înregistrate în perioada anilor financiari 2008-2010. Și în acest proces-verbal, Comisia a invocat scopul măsurilor de restructurare și de reconversie a podgoriilor în conformitate cu Regulamentul nr. 1493/1999, respectiv adaptarea producției la cererea pieței.

24. În plus, începând din 31 ianuarie 2011, s-a făcut trimitere la cele două anchete menționate anterior la începutul oricărei corespondențe a Comisiei în acest caz.

25. La 3 decembrie 2012, Comisia a transmis Republicii Cehe o comunicare în temeiul articolului 11 alineatul (2) al treilea paragraf și al articolului 16 alineatul (1) din Regulamentul nr. 885/2006. În această comunicare, Comisia și-a reafirmat și și-a precizat opinia conform căreia formele de protecție activă și pasivă a podgoriilor, astfel cum au fost prevăzute de Republica Cehă, nu intră sub incidența noțiunii de restructurare și reconversie în sensul articolului 11 din Regulamentul nr. 1493/1999 și al articolului 11 din Regulamentul nr. 479/2008. În acest context, Comisia a propus o corecție financiară în valoare de 52 347 157,43 coroane cehești (CZK) și de 11 984 289,94 euro pentru perioada anilor financiari 2007-2010, făcând aplicarea Regulamentului nr. 1493/1999 pentru anii financiari 2007 și 2008 și a Regulamentului nr. 479/2008 pentru ceilalți ani financiari.

26. Ca urmare a cererii formulate de Republica Cehă la 17 ianuarie 2013, organul de conciliere a ținut o ședință la 19 iunie 2013, iar la 2 iulie 2013 a publicat un raport final privind procedura de conciliere, cu numărul 13/CZ/552. În acest raport, organul de conciliere a recomandat Comisiei să nu propună corecții financiare pentru cheltuielile efectuate în cadrul întregului program de ajutor pentru perioada 2009-2014 și să reconsidere corecția financiară propusă.

27. Prin scrisoarea din 22 aprilie 2014, după prezentarea raportului organului de conciliere, Comisia a transmis Republicii Cehe un aviz final. În acest aviz, Comisia a reiterat opinia conform căreia măsura de protecție în discuție nu poate fi considerată admisibilă în cadrul programului de restructurare și reconversie a podgoriilor.

28. Referitor la anii financiari 2007-2009, Comisia a constatat că lipsa unor obiecții din partea sa față de proiectul programului de sprijin în ceea ce privește măsura de protecție în discuție a permis Republicii Cehe să considere în mod legitim că măsura respectivă ar fi o operațiune eligibilă. În opinia Comisiei, Republica Cehă nu era totuși îndreptățită să își formeze o încredere legitimă după primirea scrisorii din 22 martie 2010. Din acest motiv, Comisia a exprimat punctul de vedere conform căruia era justificată o corecție financiară a tuturor cheltuielilor efectuate după 22 martie 2010. Apoi, aceasta a propus o corecție financiară pentru anii 2010-2012, în valoare totală de 2 123 199,04 euro.

29. În final, Comisia a adoptat, în temeiul articolului 52 din Regulamentul nr. 1306/2013, Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/103 din 16 ianuarie 2015 de excludere de la finanțarea de către Uniunea Europeană a anumitor cheltuieli efectuate de statele membre în cadrul Fondului european de garantare agricolă (FEGA) și al Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) (denumită în continuare „decizia de punere în aplicare în litigiu”) [10].

30. În decizia de punere în aplicare în litigiu, Comisia a exclus cheltuieli în valoare totală de 2 123 199,04 euro, efectuate de Republica Cehă în cadrul FEGA în favoarea măsurii de protecție în discuție, în cadrul programului de restructurare și reconversie a podgoriilor pentru anii 2010-2012.

31. Prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins acțiunea formulată de Republica Cehă împotriva deciziei de punere în aplicare în litigiu.

IV. Concluziile părților

32. Prin cererea din 4 ianuarie 2017, Republica Cehă a formulat recurs împotriva acestei hotărâri și a solicitat

1) anularea hotărârii atacate,

10 JO 2015, L 16, p. 33.

2) anularea deciziei de punere în aplicare în litigiu, în măsura în care prin aceasta sunt excluse de la finanțare cheltuieli efectuate de Republica Cehă în valoare totală de 2 123 199,04 euro, și

3) obligarea Comisiei Europene la plata cheltuielilor de judecată.

33. Comisia Europeană solicită

1) respingerea recursului și

2) obligarea recurentei la plata cheltuielilor de judecată.

34. Părțile au participat la procedura scrisă și la ședința din 1 martie 2018.

V. Apreciere juridică

35. Republica Cehă formulează trei motive de recurs. Prin intermediul primului motiv, se invocă încălcarea, prin hotărârea atacată, a articolului 11 din Regulamentul nr. 479/2008, prin intermediul celui de al doilea motiv se invocă încălcarea articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul nr. 479/2008 coroborat cu principiul securității juridice și cu principiul încrederii legitime, iar prin intermediul celui de al treilea motiv se invocă erori de procedură în cursul procedurii administrative.

A. Cu privire la admisibilitatea și la interpretarea primului motiv de recurs

36. Prin intermediul primului motiv de recurs, Republica Cehă contestă considerațiile Tribunalului expuse la punctele 83-90, în care se constată că măsurile în litigiu nu sunt compatibile cu articolul 11 din Regulamentul nr. 479/2008. La o analiză izolată, acest motiv de recurs ar putea părea inadmisibil, deoarece nu se referă la aprecierea de către Tribunal a unui anumit motiv în acest sens.

37. Astfel, în cadrul recursului, competența Curții este limitată la aprecierea soluției legale adoptate de prima instanță. Faptul de a permite unei părți să ridice pentru prima dată în fața Curții un motiv pe care nu l-a invocat în fața Tribunalului împotriva măsurii atacate ar echivala cu a i se permite acesteia să sesizeze Curtea, a cărei competență în materie de recurs este limitată, cu un litigiu mai extins decât cel asupra căruia s-a pronunțat Tribunalul [11].

38. Contrar afirmațiilor Republicii Cehe, admisibilitatea acestui motiv nu rezultă nici din hotărârea pronunțată în cauzele C-231/11 P-C-233/11 P [12]. Astfel, în acea cauză, motivul de recurs nou față de motivele invocate în primă instanță a vizat considerații dezvoltate de Tribunal cu ocazia examinării, în exercitarea competenței sale de fond, a unei sancțiuni în materia dreptului concurenței. Prin urmare, Tribunalul a fost cel care a extins deja obiectul litigiului, astfel încât motivul în discuție era admisibil în cadrul recursului.

39. Cu toate acestea, Republica Cehă a invocat în mod efectiv în fața Tribunalului, în cadrul unui motiv privind încălcarea principiului securității juridice, că măsurile în litigiu întruneau condițiile de eligibilitate prevăzute la articolul 11 din Regulamentul nr. 479/2008 [13].

40. Prin urmare, Tribunalul a expus considerațiile criticate în legătură cu articolul 11 din Regulamentul nr. 479/2008 și s-a întemeiat pe aceste considerații la luarea deciziei sale.

11 Hotărârea din 1 iunie 1994, Comisia/Brazzelli Lualdi și alții (C-136/92 P, EU:C:1994:211, punctul 59), Hotărârea din 1 februarie 2007, Sison/Consiliul (C-266/05 P, EU:C:2007:75, punctul 95), și Hotărârea din 16 noiembrie 2017, Ludwig-Bölkow-Systemtechnik/Comisia (C-250/16 P, EU:C:2017:871, punctul 29). A se vedea de asemenea articolul 170 alineatul (1) a doua teză din Regulamentul de procedură.

12 Hotărârea din 10 aprilie 2014, Comisia și alții/Siemens Austria și alții (C-231/11 P-C-233/11 P, EU:C:2014:256, punctul 102).

13 Punctul 63 din cererea introductivă.

41. Cu toate că Republica Cehă a afirmat în fața Tribunalului că nu abordează problema compatibilității dintre măsura în litigiu și articolul 11 din Regulamentul nr. 479/2008, acest argument se explică totuși prin context, respectiv faptul că aceasta a invocat în esență o încălcare a articolului 5 alineatul (2) din regulament. În același paragraf, Republica Cehă a reiterat totodată faptul că măsura este compatibilă cu articolul 11[14].

42. În consecință, Republica Cehă are dreptul de a contesta aceste aspecte din hotărârea atacată în cadrul recursului.

43. Acest lucru nu înseamnă însă că Republica Cehă poate, prin invocarea acestui motiv în cadrul recursului, să atace direct constatarea Comisiei conform căreia măsurile de finanțare în litigiu ar fi incompatibile cu articolul 11 din Regulamentul nr. 479/2008, constatare pe care se întemeiază decizia de punere în aplicare în litigiu. Astfel, am fi în acest caz în prezența unui motiv nou în raport cu cele formulate prin acțiunea în primă instanță împotriva respectivei decizii de punere în aplicare. În recurs, nu pot fi însă invocate motive împotriva deciziei de punere în aplicare în litigiu, ci doar motive împotriva hotărârii atacate.

44. Mai mult, criticile formulate împotriva hotărârii Tribunalului nu pot interveni decât în ceea ce privește aprecierea juridică realizată de Tribunal. Tribunalul a expus considerațiile criticate în legătură cu articolul 11 din Regulamentul nr. 479/2008 în cadrul primului motiv invocat în fața sa, care are ca obiect, precum cel de al doilea motiv din prezenta procedură, încălcarea articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul nr. 479/2008 coroborat cu principiul securității juridice și cu principiul încrederii legitime.

45. Prin urmare, este util ca primele două motive de recurs ale Republicii Cehe să fie apreciate împreună și să se examineze primul motiv de recurs în același timp cu cea de a doua parte a celui de al doilea motiv de recurs.

B. Cu privire la primul și la al doilea motiv de recurs

46. Prin intermediul celui al doilea motiv de recurs, Republica Cehă invocă încălcarea articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul nr. 479/2008 (punctul 1 de mai jos) coroborat cu principiul securității juridice (punctul 2 de mai jos) și cu principiul încrederii legitime (punctul 3 de mai jos). Argumentele referitoare la articolul 11 trebuie să fie legate de a doua parte a acestui motiv de recurs, care are ca obiect principiul securității juridice.

1. Cu privire la prima parte a celui de al doilea motiv de recurs – articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul nr. 479/2008

47. Republica Cehă invocă faptul că, după transmiterea programului de sprijin în conformitate cu articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul nr. 479/2008, Comisia nu a formulat obiecții împotriva măsurilor de sprijin în litigiu. Prin aceasta, în opinia sa, Comisia a autorizat aceste măsuri și nu le mai poate respinge *a posteriori*.

48. Tribunalul examinează aceste argumente la punctele 29-67 din hotărârea atacată. Acesta constată că excluderea ajutorului este întemeiată pe articolul 52 din Regulamentul nr. 1306/2013 și că articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul nr. 479/2008 nu se opune acestei decizii. Faptul că, inițial, Comisia nu a ridicat obiecții nu poate fi înțeles în sensul unei autorizări a măsurii și nu poate justifica o prezumție absolută de conformitate a măsurilor de sprijin.

14 Punctul 10 din memoriul în replică în fața Tribunalului.

49. În definitiv, nu constatăm nicio eroare de drept în această privință.

50. Republica Cehă susține în esență că prerogativa Comisiei de a exclude *a posteriori*, în temeiul articolului 52 din Regulamentul nr. 1306/2013, măsuri de la finanțarea de către Uniune nu este aplicabilă unor măsuri care sunt supuse unui *control prealabil*, astfel cum este acesta prevăzut la articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul nr. 479/2008.

51. Așa cum arată Tribunalul la punctele 31-46 din hotărârea atacată, această opinie nu rezultă din textul dispozițiilor aplicabile. Nici articolul 5 alineatul (2) sau alte dispoziții din Regulamentul nr. 479/2008 nu exclud controlul *a posteriori*, nici prerogativa care rezultă din articolul 52 din Regulamentul nr. 1306/2013 nu este limitată în vreun fel cu privire la măsurile care au făcut obiectul unui control prealabil.

52. Este adevărat că, atât timp cât Comisia nu ridică obiecții în termenul prevăzut, programele de sprijin sunt aplicabile în temeiul articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul nr. 479/2008. Contrar opiniei Republicii Cehe, aceasta nu înseamnă însă că ar fi exclus să se controleze *a posteriori* dacă măsurile țin de obiectivele urmărite de reglementarea în materia ajutoarelor.

53. Dimpotrivă, măsura de sprijin în litigiu reprezintă, conform articolului 114 din Regulamentul nr. 479/2008, o intervenție destinată reglementării piețelor agricole, astfel cum este prevăzută aceasta la articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 1290/2005. Această din urmă dispoziție menționată reglementa anumite cheltuieli din FEGA și era cuprinsă în articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1306/2013 la data deciziei de punere în aplicare a Comisiei. Dacă astfel de cheltuieli nu au fost făcute în conformitate cu dreptul Uniunii, Comisia emite, în temeiul articolului 52 din Regulamentul nr. 1306/2013, acte de punere în aplicare care stabilesc cuantumurile care trebuie excluse de la finanțarea de către Uniune.

54. De asemenea, contextul acestor norme constituie un argument în favoarea interpretării adoptate de Tribunal. Conform unei jurisprudențe constante, fondurile agricole europene finanțează doar intervențiile efectuate în temeiul dispozițiilor Uniunii, în cadrul organizării comune a piețelor agricole [15]. În plus, Comisia subliniază în mod întemeiat că programele de sprijin trebuie să fie compatibile cu dreptul Uniunii, conform articolului 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 479/2008.

55. Prin urmare, Comisia nu ar putea „legaliza” în mod unilateral cheltuieli care nu sunt compatibile cu normele comune în materia ajutoarelor Uniunii, adoptate anterior de către Consiliu, iar astăzi în comun de către Consiliu și de către Parlament. Astfel cum în mod corect arată Comisia, Tribunalul a acceptat deja excluderea de la finanțarea de către Uniune a unor măsuri pe care Comisia le autorizase înainte în mod expres [16]. Acest lucru este cu atât mai valabil în privința măsurilor de sprijin care, chiar dacă au făcut obiectul unui control prealabil al Comisiei, au devenit aplicabile după ce Comisia nu a mai formulat obiecții.

56. În acest context, trebuie avute în vedere și problemele practice ale unui control prealabil limitat la trei sau, în a doua etapă, chiar la două luni, referitor la programe de sprijin care sunt, cel puțin potențial, foarte voluminoase și complexe. Deși Republica Cehă susține că programul ceh a avut o dimensiune minoră și a prezentat clar sprijinul în litigiu, se poate totuși presupune că alte programe

15 Hotărârea din 7 februarie 1979, Țările de Jos/Comisia (11/76, EU:C:1979:28, punctul 8), Hotărârea din 10 noiembrie 1993, Țările de Jos/Comisia (C-48/91, EU:C:1993:871, punctul 14), Hotărârea din 6 martie 2001, Țările de Jos/Comisia (C-278/98, EU:C:2001:124, punctul 38), Hotărârea din 24 februarie 2005, Grecia/Comisia (C-300/02, EU:C:2005:103, punctul 32), și Hotărârea din 6 noiembrie 2014, Țările de Jos/Comisia (C-610/13 P, nepublicată, EU:C:2014:2349, punctul 59).

16 Hotărârea din 30 septembrie 2009, Țările de Jos/Comisia (T-55/07, EU:T:2009:371, punctul 97), și Hotărârea din 25 februarie 2015, Polonia/Comisia (T-257/13, EU:T:2015:111, punctul 53), ultima confirmată implicit prin Hotărârea din 7 iulie 2016, Polonia/Comisia (C-210/15 P, nepublicată, EU:C:2016:529, punctul 43). A se vedea de asemenea cauza pendinte C-120/17, Ministru kabinets (JO 2017, C 168, p. 23).

de sprijin sunt mult mai voluminoase și mai complexe. În cazul în care în astfel de programe sunt „ascunse” măsuri de sprijin nelegale, incapacitatea Comisiei de a le descoperi imediat nu poate avea drept consecință ca resursele din fondurile agrare să fie utilizate în mod contrar regulilor aplicabile în materia ajutoarelor.

57. Republica Cehă ridică problema legitimă a funcției pe care o îndeplinește controlul prealabil, în ipoteza în care Comisia poate exclude ulterior de la finanțare măsuri față de care, inițial, nu a avut obiecții. Răspunsul este însă evident: un astfel de control prealabil reduce cel puțin riscul de a finanța măsuri care nu întrunesc condițiile de eligibilitate. În plus, acesta poate furniza, în anumite împrejurări, temeiul încrederii legitime, așa cum se va arăta în continuare [17].

58. În plus, controlul prealabil angajează răspunderea Comisiei în ceea ce privește compatibilitatea dintre măsurile de sprijin și condițiile de eligibilitate. Cel puțin teoretic, s-ar putea invoca o obligație de despăgubire în sarcina Comisiei în cazul unor deficiențe grave ale controlului prealabil.

59. Astfel, prima parte a celui de al doilea motiv de recurs trebuie respinsă, deoarece omisiunea Comisiei de a formula în prealabil obiecții împotriva măsurilor de sprijin, în temeiul articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul nr. 479/2008, nu se opune excluderii *a posteriori* a acestor măsuri în temeiul articolului 52 din Regulamentul nr. 1306/2013.

2. Cu privire la partea a doua a celui de al doilea motiv de recurs coroborat cu primul motiv de recurs – Securitatea juridică

60. În a doua parte a celui de al doilea motiv de recurs, Republica Cehă invocă o încălcare a principiului securității juridice.

61. În măsura în care aceasta invocă din nou faptul că omisiunea Comisiei de a formula obiecții cu ocazia controlului prealabil are efectul unei autorizări obligatorii a măsurilor în litigiu, ce nu mai poate fi pusă în discuție ulterior, trebuie să facem trimitere la considerațiile expuse mai sus cu privire la prima parte a celui de al doilea motiv de recurs: controlul prealabil nu produce un astfel de efect.

62. Nici lipsa caracterului obligatoriu al comunicărilor Comisiei nu schimbă această concluzie. Astfel, nu prima scrisoare a Comisiei exclude măsura de la finanțare, ci decizia de punere în aplicare în litigiu. Îndoielile și obiecțiile Comisiei transmise anterior sunt doar avertismente despre iminența unei astfel de decizii. Nu putem considera acest aspect drept o încălcare a principiului securității juridice. Dimpotrivă, este vorba, în principiu, despre o transpunere a principiului cooperării loiale cu statul membru [articolul 4 alineatul (3) UE].

63. La fel ca în cazul primului motiv de recurs, Republica Cehă invocă, în a doua parte a celui de al doilea motiv de recurs, faptul că măsurile în litigiu erau conforme cu normele în materia ajutoarelor.

64. În raport cu principiul securității juridice, acest argument este oarecum surprinzător, deoarece acest principiu este invocat de obicei ca argument pentru menținerea unei poziții juridice, nu însă ca argument de sine stătător împotriva unei decizii precum decizia de punere în aplicare în litigiu. În definitiv, este vorba și aici despre menținerea unei poziții, respectiv eligibilitatea măsurilor în litigiu.

17 A se vedea mai jos punctul 84 și urm.

65. Principiul securității juridice impune ca o reglementare să permită persoanelor interesate să cunoască cu exactitate obligațiile care le sunt impuse prin respectiva reglementare, mai ales atunci când există riscul unor consecințe financiare [18]. Prin urmare, în cazul unei corecții la data lichidării conturilor FEGA, Comisia nu își poate întemeia demersul pe o interpretare care, îndepărtându-se de sensul obișnuit al cuvintelor utilizate, nu are efect obligatoriu [19]. Cu atât mai mult, Comisia nu poate declara o măsură ca fiind incompatibilă cu condițiile de eligibilitate, dacă aceasta corespunde într-adevăr acestor condiții. Este evident că securitatea juridică înseamnă și a se putea baza pe respectarea dreptului.

66. Prin urmare, decizia de punere în aplicare în litigiu este compatibilă cu principiul securității juridice dacă măsurile excluse erau contrare condițiilor de eligibilitate. În schimb, aceasta nu ar fi compatibilă nici cu temeiul său juridic și nici cu principiul securității juridice dacă măsurile ar fi totuși compatibile cu normele aplicabile în materia ajutoarelor.

67. Într-un anumit sens, acesta este reversul principiilor care se opun poziției Republicii Cehe în ceea ce privește efectele tăcerii Comisiei în cadrul controlului prealabil, în temeiul articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul nr. 479/2008. Faptul că Comisia, în pofida acestei tăceri, poate efectua corecția are tocmai scopul de a impune respectarea normelor în materia ajutoarelor.

68. La punctul 83 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat că textul articolului 11 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1493/1999 și al articolului 11 alineatul (3) din Regulamentul nr. 479/2008 nu se referă în mod clar la măsuri care vizează protejarea podgoriilor de daunele produse de animale sau de păsări, precum măsura de protecție în discuție.

69. Contrar opiniei Comisiei, această constatare nu este un *obiter dictum*, ci un argument fundamental al Tribunalului. În cazul în care aceasta ar lipsi, Republica Cehă ar putea invoca lipsa motivării deciziei, deoarece Tribunalul nu ar fi răspuns la argumente foarte importante.

70. Constatarea Tribunalului este totuși afectată de o eroare de drept.

71. Astfel, Republica Cehă consideră în mod întemeiat că astfel de măsuri de protecție ar putea reprezenta ameliorări ale tehnicilor de gestionare a suprafețelor viticole în sensul articolului 11 alineatul (3) litera (c) din respectivul regulament. Dacă astfel de măsuri de protecție lipseau anterior, introducerea acestora ameliorează, fără îndoială, tehnicile de gestionare a suprafețelor viticole.

72. Aplicarea termenilor generali „restructurarea și reconversia podgoriilor” la măsurile în discuție nu schimbă cu nimic situația. Aceștia pot fi înțeleși în sensul că trebuie realizată reconversia structurală a podgoriilor, însă, pe de o parte, măsurile de protejare împotriva daunelor produse de animalele sălbatice și de păsări pot consta în elemente de construcție, iar pe de altă parte, categoria ameliorărilor tehnicilor de gestionare a suprafețelor viticole în sensul articolului 11 alineatul (3) litera (c) poate determina o interpretare largă care include și modificări la nivelul metodei, dacă acestea au ca obiect doar gestionarea suprafețelor viticole.

73. Excluderea acestor măsuri de protecție de la finanțarea de către Uniune se poate întemeia cel mult pe obiectivul tipului de finanțare în discuție.

18 Hotărârea din 15 decembrie 1987, Danemarca/Comisia (348/85, EU:C:1987:552, punctul 19), și Hotărârea din 21 iunie 2007, ROM-projecten (C-158/06, EU:C:2007:370, punctele 25 și 26).

19 Hotărârea din 27 ianuarie 1988, Danemarca/Comisia (349/85, EU:C:1988:34, punctul 16), precum și Hotărârea din 1 octombrie 1998, Regatul Unit/Comisia (C-209/96, EU:C:1998:448, punctul 35), Hotărârea Franța/Comisia (C-232/96, EU:C:1998:449, punctul 37), Hotărârea Danemarca/Comisia (C-233/96, EU:C:1998:450, punctul 38), Hotărârea Irlanda/Comisia (C-238/96, EU:C:1998:451, punctul 81), și Hotărârea Italia/Comisia (C-242/96, EU:C:1998:452, punctul 29).

74. În această privință, la punctul 89 din hotărârea atacată, Tribunalul constată că nu rezultă în mod clar modul în care măsura în litigiu ar putea promova adaptarea producției la cererea pieței sau creșterea competitivității producătorilor de vin.

75. Dacă această constatare poate fi înțeleasă în ceea ce privește adaptarea producției la cererea pieței, chiar dacă, în speță, nu trebuie soluționat acest aspect, ea nu este convingătoare în ceea ce privește competitivitatea.

76. Reducerea daunelor produse de animalele sălbatice și de păsări determină, astfel cum Republica Cehă susține în mod întemeiat, creșterea competitivității producătorilor de vin.

77. Adaptarea la cererea pieței corespundea scopului finanțării conform articolului 11 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1493/1999, care era aplicabil înainte de ajutorul în litigiu. Cu toate acestea, articolul 11 alineatul (1) din Regulamentul nr. 479/2008, aplicabil în speță, formula scopul în mod mai general. Conform acestui articol, scopul era astfel creșterea competitivității.

78. Contrar susținerilor Comisiei, nici din considerentele Regulamentului nr. 479/2008 nu rezultă că noua reglementare trebuia să corespundă, din punctul de vedere al conținutului, celei care exista anterior. Dimpotrivă, considerentul (5) menționează o schimbare fundamentală, care este destinată în special să determine creșterea competitivității producătorilor de vin. În schimb, nu se menționează adaptarea la cererea pieței în contextul măsurilor de restructurare și reconversie.

79. Comisia consideră totuși că obiectivul măsurilor de restructurare sau reconversie a podgoriilor nu ar trebui să fie menținerea structurilor de producție existente, ci o evoluție din punct de vedere calitativ.

80. Acest argument, deși este convingător, nu indică motivul pentru care măsurile de reducere a daunelor produse de animalele sălbatice și de păsări nu ar putea contribui cu nimic la atingerea acestui obiectiv. Comisia subliniază în acest context că alungarea păsărilor și alte măsuri similare ar fi deja practicate de mult timp, însă acest fapt nu exclude posibilitatea ca ajutoarele cehe să fi vizat ameliorarea practicilor existente. În plus, acest argument este susținut de precizarea, necontestată, adusă de partea cehă conform căreia, de la introducerea ajutorului, producția aproape s-a triplat, ceea ce constituie un indiciu al unor metode de producție ameliorate.

81. În schimb, Comisia, cu ocazia adoptării deciziei de punere în aplicare în litigiu și în cursul procedurii în fața Tribunalului, a omis să demonstreze că măsurile specifice finanțate ar favoriza doar continuarea practicilor existente.

82. Nici precizarea Comisiei conform căreia articolul 14 din Regulamentul nr. 479/2008 ar permite susținerea unor asigurări împotriva daunelor produse de animalele sălbatice și de păsări nu conduce la o altă concluzie – dimpotrivă. Acest aspect demonstrează astfel că legiuitorul era în principiu dispus să combată astfel de daune. Prin urmare, nu există *a priori* motive de excludere a măsurilor de sprijin în litigiu de sub incidența articolului 11.

83. Astfel, se impune admiterea celei de a doua părți a celui de al doilea motiv de recurs și anularea hotărârii atacate.

3. Cu privire la a treia parte a celui de al doilea motiv de recurs – Protecția încrederii legitime

84. Ca urmare a constatării de mai sus, nu se mai impune examinarea celei de a treia părți a celui de al doilea motiv de recurs. În cazul în care Curtea nu va urma punctul nostru de vedere și va considera că măsurile nu erau eligibile, vom analiza această parte în subsidiar.

85. Prin acest argument, Republica Cehă se îndreaptă împotriva constatărilor Tribunalului cu privire la protecția încrederii legitime, cuprinse la punctele 96-100 din hotărârea atacată.

86. În această privință, Tribunalul subliniază la punctul 96 că Comisia nu a furnizat asigurări precise Republicii Cehe. Conform punctului 97, astfel de asigurări ar fi chiar excluse, întrucât tăcerea pe parcursul controlului prealabil nu ar reprezenta o decizie a Comisiei privind compatibilitatea cu condițiile de eligibilitate.

87. Constatările Tribunalului se întemeiază pe jurisprudența constantă conform căreia principiul încrederii legitime poate fi invocat de orice persoană căreia administrația i-a creat așteptări justificate în urma oferirii unor asigurări concrete [20].

88. La o analiză mai atentă în raport cu articolul 11, lipsa obiecțiilor Comisiei în cursul procedurii prevăzute la articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul nr. 479/2008 pare însă a fi foarte apropiată de o astfel de asigurare.

89. Chiar dacă Curtea nu va urma interpretarea noastră a articolului 11 din Regulamentul nr. 479/2008, nu este totuși absurd, în raport cu această dispoziție, să se presupună că măsurile de sprijin în litigiu întrunesc condițiile de eligibilitate. Acest fapt este confirmat de Regulamentul de punere în aplicare nr. 202/2013 din 8 martie 2013, având în vedere că Comisia a considerat necesar să constate pentru prima oară în mod expres că măsurile în vederea protecției împotriva daunelor produse de animalele sălbatice, de păsări sau de grindină nu sunt eligibile.

90. În contextul acestor împrejurări deosebite, lipsa unor obiecții în cadrul unui control prealabil poate fi considerată, cu titlu excepțional, nu doar ca tăcere în privința problemei compatibilității, ci ca o autorizare a măsurilor de sprijin.

91. În favoarea acestei interpretări este și argumentul, care nu a fost contrazis, prezentat de Republica Cehă conform căruia programul de sprijin cuprindea doar opt pagini, iar în acesta măsura în litigiu era prezentată în mod clar. Astfel, Comisia a avut, fără îndoială, ocazia să ridice obiecții în termen și să evite prezentul litigiu pentru toate părțile implicate.

92. Celelalte declarații ale Comisiei făcute până la 3 decembrie 2012 pot fi în cea mai mare parte greșit înțelese și permit cel puțin să se presupună că măsurile în litigiu erau totuși conforme cu dispozițiile aplicabile în materia ajutoarelor.

93. *În primul rând*, comunicarea din 20 februarie 2009 arată că Comisia avea deja îndoieli cu privire la compatibilitatea măsurilor de sprijin în litigiu cu dispozițiile aplicabile în materia ajutoarelor, atunci când programul de sprijin i-a fost supus spre verificare a doua oară. În pofida acestui aspect, aceasta nu a ridicat nicio obiecție. De aceea, nu era complet absurd să se presupună că îndoielile au dispărut la momentul expirării termenului sau că acestea se refereau doar la perioadele de sprijin din trecut.

94. Astfel, *în al doilea rând*, comunicarea menționată, comunicarea din 22 martie 2010 și procesul-verbal din 31 ianuarie 2011 se întemeiază exclusiv pe Regulamentul nr. 1493/1999, în vigoare anterior. Astfel cum se arată mai sus [21], această reglementare se deosebește totuși în mod decisiv de Regulamentul nr. 479/2008 în legătură cu obiectivul sprijinului.

20 A se vedea de exemplu Hotărârea din 16 decembrie 1987, Delauche/Comisia (111/86, EU:C:1987:562, punctul 24), Hotărârea din 18 iulie 2007, EAR/Karatzoglou (C-213/06 P, EU:C:2007:453, punctul 33), și Hotărârea din 9 noiembrie 2017, LS Customs Services (C-46/16, EU:C:2017:839, punctul 35).

21 Punctele 74-77.

95. Comisia invocă pentru prima dată și Regulamentul nr. 479/2008 în comunicarea din 3 decembrie 2012. La această dată, sprijinul în litigiu era deja realizat, având în vedere că Comisia a exclus de la finanțare doar ajutoarele acordate din 2010 până în 2012.

96. În pofida acestor deficiențe grave de comunicare din partea Comisiei, considerăm totuși că, cel târziu odată cu comunicarea din 20 februarie 2009, o eventuală încredere a Republicii Cehe în eligibilitatea măsurilor în litigiu nu mai era legitimă.

97. Pot exista situații în care încrederea legitimă poate fi justificată de declarații contradictorii ale Comisiei făcute într-un context juridic neclar. Cu toate acestea, atunci când un stat membru utilizează ajutoare acordate de Uniune, acesta este supus totuși unor obligații de diligență sporite. Astfel, chiar și cele mai mici îndoieli cu privire la eligibilitatea anumitor măsuri impun adresarea unor solicitări de clarificare către Comisie. Astfel de îndoieli au existat cel târziu odată cu comunicarea Comisiei din 20 februarie 2009.

98. Argumentele prezentate de Republica Cehă privind lipsa caracterului obligatoriu al comunicării menționate nu schimbă cu nimic situația. Caracterul obligatoriu nu reprezintă o condiție a existenței unei încrederi legitime care trebuie protejată. Dimpotrivă, protecția în discuție este deja exclusă din momentul în care există informații pe care se întemeiază îndoielile.

99. În cazul în care Curtea ar aborda a treia parte a celui de al doilea motiv de recurs, acesta ar trebui, în consecință, respins.

C. Cu privire la cel de al treilea motiv de recurs – Procedura care a precedat decizia în litigiu

100. Prin intermediul celui de al treilea motiv de recurs, pe care îl vom verifica tot în subsidiar, Republica Cehă se opune constatărilor Tribunalului referitoare la al doilea motiv al acțiunii din prima instanță. În cadrul acestui motiv, se susține în fond că, deși Comisia a efectuat controale cu privire la anii financiari 2007/2008 și 2008/2009 și a consultat Republica Cehă cu privire la rezultatele acestora, decizia de punere în aplicare în litigiu reduce totuși cheltuielile recunoscute pentru perioada 2010-2012. În legătură cu acest fapt, Republica Cehă nu s-a putut exprima suficient.

101. La punctele 110-114 din hotărârea atacată, Tribunalul s-a întemeiat pe faptul că Curtea a apreciat deja că, în cazul în care încă persistă nereguli care justifică aplicarea unei corecții financiare ulterior comunicării în scris a rezultatelor verificărilor, Comisia are dreptul și chiar obligația de a lua în considerare acest lucru la stabilirea perioadei la care se referă respectiva corecție financiară [22].

102. Motivarea Tribunalului este prolixă, însă omite să evidențieze aspectul decisiv: în cazul în care Comisia extinde corecția ca urmare a persistenței măsurilor neeligibile dincolo de perioada vizată de un control, statul membru a avut ocazia suficient, încă în cadrul controlului, de a se pronunța cu privire la chestiunea dacă măsura este conformă cu condițiile de eligibilitate.

103. Republica Cehă susține în mod pertinent că, la nivelul reducerii finanțării, decizia de punere în aplicare în litigiu nu doar că depășește perioada vizată de control, ci privește, în loc de anii controlați, o cu totul altă perioadă, ulterioară. Totuși, aceasta deduce în mod neîntemeiat că Comisia a recunoscut legalitatea măsurilor de sprijin luate în cursul anilor precedenți, astfel încât consultările realizate nu ar mai fi fost suficiente.

22 Hotărârea 9 ianuarie 2003, Grecia/Comisia (C-157/00, EU:C:2003:5, punctul 45).

104. În schimb, din scrisoarea din 22 aprilie 2014 rezultă că, referitor la perioada anterioară,Comisia a presupus într-adevăr existența unei încrederi legitime a Republicii Cehe care merita protecție. Comisia și-a menținut totuși opinia conform căreia măsurile de sprijin nu erau conforme cu normele aplicabile în materia ajutoarelor.

105. De aceea, argumentul Republicii Cehe trebuie respins.

106. Mai mult, Republica Cehă reproșează Tribunalului că nu recunoaște că, între timp, temeiul juridic al sprijinului s-a schimbat. Acest temei juridic a fost însă menționat în comunicarea din 3 decembrie 2012. În consecință, procedura de conciliere a oferit Republicii Cehe suficiente ocazii de a se pronunța cu privire la analiza Comisiei.

107. În plus, Republica Cehă susține că prin comunicarea din 22 aprilie 2014, intervenită în urma raportului organului de conciliere, a aflat pentru prima oară că, deși Comisia recunoaște în principiu încrederea sa legitimă în legalitatea măsurilor de sprijin, această legitimitate nu mai exista ca urmare a comunicării din 22 martie 2010. Republica Cehă susține că nu s-a putut pronunța cu privire la acest argument.

108. Nici această argumentație nu este convingătoare. Astfel cum rezultă în special din raportul organului de conciliere[23], Republica Cehă a invocat deja protecția încrederii legitime înainte de scrisoarea din 22 aprilie 2014, trebuind, prin urmare, să examineze care comunicate ale Comisiei ar putea afecta această încredere. Așadar, ea s-a putut pronunța anterior cu privire la aceste chestiuni față de Comisie. În orice caz, după această comunicare a Comisiei, Republica Cehă dispunea totuși de cel puțin câteva luni pentru a reacționa la scrisoare, înainte ca Comisia să adopte în cele din urmă decizia de punere în aplicare în litigiu.

109. În plus, recunoașterea inițială a încrederii legitime favorizează Republica Cehă. Anterior, Comisia intenționa excluderea unor sume semnificativ mai mari de la finanțare. O favorizare care se bazează pe argumentele prezentate de persoana favorizată nu mai necesită totuși, de regulă, nicio audiere.

110. La punctul 115 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat în plus că extinderea corecției financiare nu necesită aplicarea dispozițiilor procedurale prevăzute la articolul 11 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 885/2006.

111. În această privință, trebuie observat că normele procedurale cuprinse în Regulamentul nr. 885/2006, invocate de Republica Cehă, nu mai erau în vigoare la data deciziei de punere în aplicare în litigiu, și anume 16 ianuarie 2015. Comisia le abrogase deja cu efect din 31 decembrie 2014[24]. Reglementări echivalente puteau fi găsite la momentul respectiv la articolul 34 din Regulamentul de punere în aplicare nr. 908/2014.

112. Aceste dispoziții, la fel ca articolul 11 din Regulamentul nr. 885/2006, nu impun nicidecum ca Comisia să își întemeieze reducerile finanțării pe anchete. Or, doar astfel de anchete presupun procedura specifică de consultare, a cărei lipsă o contestă Republica Cehă.

113. Dacă Curtea va aborda cel de al treilea motiv de recurs, acesta ar trebui, așadar, să fie respins integral.

23 Anexa A.11 la cererea introductivă.

24 Articolul 44 litera (c) din Regulamentul delegat (UE) nr. 907/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește agențiile de plăți și alte organisme, gestiunea financiară, verificarea și închiderea conturilor, garanțiile și utilizarea monedei euro (JO 2014, L 255, p. 18).

VI. Cu privire la acțiunea formulată în fața Curții

114. Conform articolului 61 primul paragraf din Statutul Curții, în cazul anulării hotărârii Tribunalului, Curtea poate fie să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul atunci când acesta este în stare de judecată, fie să trimită cauza Tribunalului pentru a se pronunța asupra acesteia.

115. În cazul de față, cauza este în stare de judecată. Astfel, pentru motivele prezentate la punctele 63-83 de mai sus, acțiunea trebuie admisă, iar decizia de punere în aplicare în litigiu trebuie anulată.

VII. Cu privire la cheltuielile de judecată

116. Conform articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, Curtea se pronunță cu privire la cheltuieli atunci când recursul este fondat, iar Curtea soluționează ea însăși în mod definitiv litigiul. Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acest regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

117. Întrucât Republica Cehă a obținut câștig de cauză și a formulat o cerere în acest sens, cheltuielile urmează a fi suportate de Comisie.

VIII. Concluzie

118. Prin urmare, propunem Curții să decidă după cum urmează:

1) Anulează Hotărârea din 20 octombrie 2016, Republica Cehă/Comisia (T-141/15, EU:T:2016:621).

2) Anulează Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/103 a Comisiei din 16 ianuarie 2015 de excludere de la finanțarea de către Uniunea Europeană a anumitor cheltuieli efectuate de statele membre în cadrul Fondului european de garantare agricolă (FEGA) și al Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), în măsura în care sunt excluse de la finanțare cheltuielile Republicii Cehe în valoare totală de 2 123 199,04 euro.

3) Obligă Comisia Europeană la plata cheltuielilor de judecată.